

Expunere de motive

Proiectul de lege propune recunoașterea limbii semnelor române (LSR) ca limbă maternă pentru persoanele surde și hipoacuzice din țara noastră. LSR este o limbă de sine stătătoare, utilizată de persoanele surde și hipoacuzice, cu propria structură gramaticală, sintaxă, reguli gramaticale și alte componente specifice.

Pentru cei aproximativ 30.000 de persoane surde și hipoacuzice LSR este un:

- instrument de comunicare
- instrument de gândire
- instrument de învățare
- instrument de construire a identității.

Pentru această comunitate, limba maternă este LSR. O persoană surdă din naștere nu a auzit niciodată limba română, nu gândește și nu comunică folosind limba română, ci limba semnelor române. În egală măsură, o persoană care și-a pierdut auzul va folosi pentru comunicare LSR care va deveni limba lui naturală.

În acest moment, în România, conform Legii 448/2006, se folosește termenul de limbaj mimico-gestual, definit ca "limbaj de sprijin al persoanelor cu handicap auditiv", o definiție perimată și în flagrantă opoziție cu prevederile Convenției ONU a drepturilor persoanelor cu dizabilități, ratificată de România în 2011.

Limba semnelor române este alcătuită în principal din semne (realizate cu una sau ambele mâini), elemente non-manuale (expresiile faciale, mișcări ale buzelor, capului sau umerilor) și regulile de utilizare și combinare a acestora (echivalentul regulilor gramaticale și sintactice). În același timp, limbajul este strâns legat de cultura, convențiile și normele comunității care îl folosește.

Limba română și limbajul semnelor românești au în comun doar alfabetul. Pentru fiecare literă din alfabetul românesc există câte un semn, dactileme, putându-se astfel „transcrie” vizual, pe litere, cuvintele limbii române. Aceasta însă nu reprezintă limba semnelor române și nu garantează înțelegerea deoarece nu este o formă de comunicare în sine, ci un mijloc ajutător prin care se transcrie vizual un cuvânt dintr-o altă limbă.

LSR reprezintă un puternic liant cultural în cadrul comunității, un element de mândrie, de identitate și de apartenență la o comunitate. Acesta este și

motivul pentru care membri acestei comunități își spun „surzi” (cu referire la apartenența culturală), termenul de „deficient de auz” (cu referire la situația medicală) fiind unul mult mai general.

Nerecunoscând LSR ca limbă maternă a acestor persoane, sistemul educațional continuă să fie discriminatoriu pentru elevii aparținând acestei comunități. Elevii surzi sunt puși în situația să susțină examenele scrise, în limba română, la același nivel cu un elev auzitor, în condițiile în care elevii surzi învață în limba semnelor române. În lipsa unei metodologii adecvate a examinării și evaluării elevilor surzi, rata de promovare a examenelor de capacitate sau de bacalaureat se află sub 1% de cel puțin 20 de ani.

Nerecunoașterea statutului LSR ca limbă maternă pentru aceste persoane determină, în continuare, o discriminare privind accesul la servicii medicale sau la muncă, la justiție în mod egal.

România este printre foarte puținele țări care nu recunoaște statutul de limbă maternă LSR și continuă să păstreze o legislație care folosește termenul de „limbaj mimico-gestual”, definit ca „limbaj de sprijin”.

Finlanda, Austria, Ungaria, Portugalia recunosc limba semnelor ca limbă independentă prin Constituție. Alte 48 de țări au legi speciale prin care recunosc statutul limbii semnelor ca limbă de sine stătătoare.

Peste 80% dintre persoanele surde adulte (față de o medie de 20% în EU), apte de muncă, sunt doar beneficiarii pasivi ai ajutoarelor de stat din cauza lipsei de ajustare rezonabilă în ceea ce privește comunicarea în LSR. În lipsa recunoașterii LSR, nu este garantat accesul la educație în LSR, precum și folosirea LSR în serviciile publice. Recunoașterea LSR va facilita formarea mai multor interpreți, în acest moment România fiind în deficit de interpreți calificați în LSR.

Mai mult de 1% din populația lumii este surdă și un total aproximativ de 1 milion de persoane surde trăiesc în statele membre ale Consiliului Europei. Limba semnelor nu are nici o legătură cu limba vorbită a unei țări. Persoanele surde dezvoltă în mod firesc limba semnelor ca mijloc de comunicare. Limba semnelor nu reprezintă traduceri ale limbilor naționale, ci au o construcție proprie, adesea separat de limbajul național vorbit. De exemplu, există mai multe diferențe în sintaxa dintre limbajul semnelor franceze și limba franceză decât între vorbirea franceză și cea chineză”, se arată în raportul din 30 octombrie 2018 al AP privind protejarea și promovarea limbajelor semnelor în Europa.

Adunarea Parlamentară, prin Rezoluția 1492 (2001), Recomandarea 1598 (2003), Rezoluția 2155 (2017) solicită recunoașterea oficială a limbilor semnelor care permite, astfel, persoanelor cu deficiențe de auz să își exercite drepturile lor fundamentale, cum ar fi dreptul la muncă, la educație, accesul la serviciile publice, la justiție, la sistemul de sănătate și de participare la viața publică.

Recunoașterea oficială a LSR va promova bogăția culturii surzilor și va trimite un mesaj puternic de susținere a comunității surzilor.

Inițiator:
Ana Adriana Săftoiu
Deputat PNL

Lista co-inițiatorilor proiectului de lege privind statutul LSR

Nr.crt.	Nume și prenume	Grup Parlamentar	Semnătura
1	SCANTEI LAURA IULIANA	PNL	
2	ROBERTA ANASTASE	PNL	
3	CHERECES VIORICA	PNL	
4	CURTA IOAN	PNL	
5	LUNGU TUDORITA	PNL	
6	PIRTEA MARILEN	PNL	
7	ANJRONACHE GABRIEL	PNL	
8	Imanol Ungureanu	USR	
9	MARA CALISTA	PNL	
10	GORGHIU AUNA	PNL	
11	TURCESCU ROBERT	PMP	
12	BĂSESCU TRAIAN	PMP	
13	ROMANESCU CRISTINEA	PNL	
14	CIOTU TAMARA	PSD	
15	REWUS BOZDA	PSD	
16	George Tiud	PNL	
17	Ovidiu Gant	Miunitori	
18	ROBERT SIGHIARTAU	PNL	
19	Florea Stauratiu	PNL	
20	Stibea Gigel	PNL	